

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΚΑΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Μακεδονικό Ζήτημα είναι η ονομασία με την οποία έγινε διεθνώς γνωστό το εθνοχωροταξικό πρόβλημα που δημιουργήθηκε αμέσως μετά τη Συνθήκη του Βερολίνου τον 19ο αιώνα, στη Βαλκανική, και ειδικότερα στη γεωγραφική περιοχή της Μακεδονίας μεταξύ των κρατών της περιοχής, Ελλάδας, Βουλγαρίας, Σερβίας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Το Μακεδονικό Ζήτημα ήταν επιμέρους θέμα του γενικότερου Ανατολικού Ζητήματος που φάνηκε να είχε λήξει με το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου πλην όμως επανεμφανίσθηκε στο προσκήνιο αμέσως με τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ανάμεσα σε Ελλάδα, Βουλγαρία και Γιουγκοσλαβία στην αρχή, και Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας στη συνέχεια, ως το Ζήτημα της ονομασίας της ΠΓΔΜ

Δημιουργία ελληνικού
εθνικού φρονήματος

Φροντίδα ελληνικής
εκπαίδευσης

Ανταγωνισμός βουλγαρικής
εμπορικής δραστηριότητας

μακεδονικό
ζήτημα

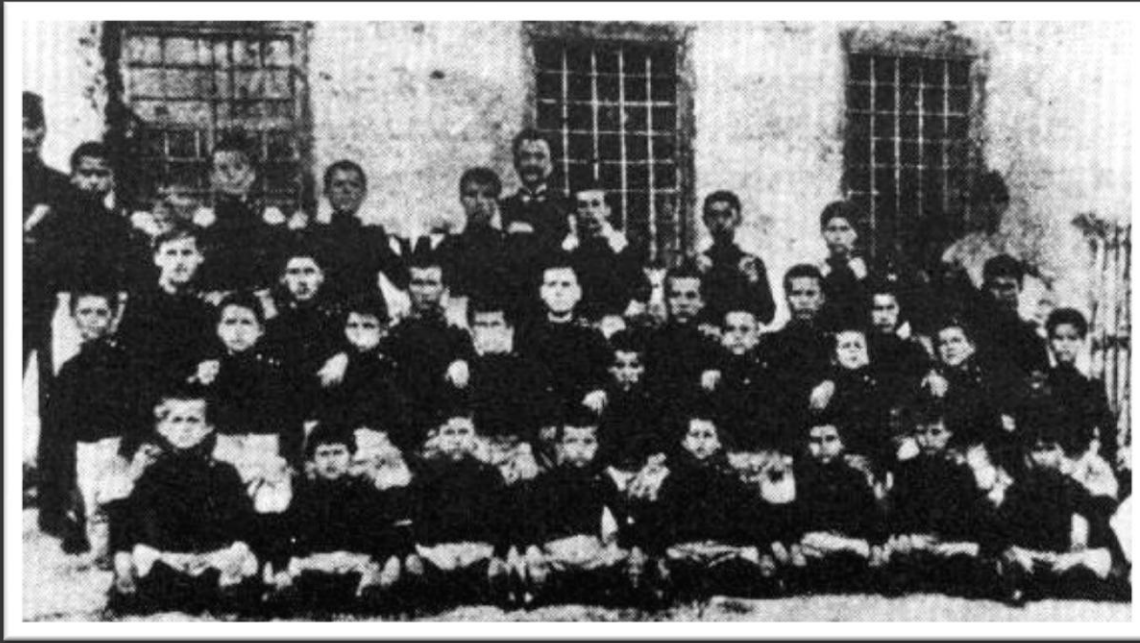
Ένοπλος αγώνας κατά
Βούλγαρων
κομιτατζήδων

Μητροπολίτης Γερμανός
Καραβαγγέλης

Πάυλος Μελάς

Ιων Δραγούμης

1898: δρουν στη Μακεδονία ένοπλα βουλγαρικά τρομοκρατικά σώματα, οι **"κομιτατζήδες"***** με στόχο τον εξαναγκασμό των κατοίκων να υπαχθούν εκκλησιαστικά στη βουλγαρική εξουσία και τελικά σε μια μελλοντική ελεύθερη Βουλγαρία. Ελληνικά σχολεία μετέτρεπαν σε βουλγαρικά. Οι κάτοικοι δεν τολμούσαν να στείλουν τα παιδιά τους σε ελληνικά σχολεία. Οι εκπαιδευτικοί με πολλές θυσίες συντηρούσαν τον πατριωτισμό στις καρδιές των Ελλήνων. Το ελληνικό προξενείο Θεσσαλονίκης ανέφερε ότι οι Βούλγαροι δάσκαλοι έρχονται ειδικά καταρτισμένοι για προπαγάνδα υπέρ του "μακεδονικού" και ζητά ίδρυση Διδασκαλείου που να εκπαιδεύει Έλληνες δάσκαλους ικανούς για την αντιμετώπιση της κρίσιμης περίπτωσης.

***Κομιτατζήδες ήταν οι Βούλγαροι κύριοι αντίπαλοι των ελληνικών ένοπλων σωμάτων

Βορειοδυτική Μακεδονία: τεράστια Μακεδονική Οργάνωση αναστατώνει Τούρκους και Ευρωπαίους.

Αναστάσιος Πηχεών: Ο ελληνισμός της Βορειοδυτικής Μακεδονίας χειμάζεται, αλλά ο επαναστατικός αγώνας συνεχίζεται προετοιμάζοντας την εποποιία του Μακεδονικού Αγώνα (1903-1908):

Η ίδρυση της «Εθνικής Εταιρείας» και η δράση των ελληνικών ανταρτικών σωμάτων γύρω στα 1893-1896: ατελείωτες πολεμικές δραστηριότητες των Ανταρτικών Σωμάτων κατά το 1896 στη Μακεδονία.

Η περίοδος 1897-1899. Οι βουλγαρικές θηριωδίες, οι βαρβαρότητες και οι δολοφονίες από το 1900-1903, σε συνδυασμό με την τουρκική ανοχή και αδιαφορία χαλυβδώνουν το ελληνικό φρόνημα των ντόπιων.

Ο ρόλος της Ελληνικής Παιδείας για το Μακεδονικό Ελληνισμό, οι πρόδρομοι του Μακεδονικού Αγώνα (1903-1908): εμπνευσμένοι δάσκαλοι, πρόδρομοι και οργανωτικοί φορείς: ο Ίων Δραγούμης, ο μητροπολίτης Καστοριάς Γερμανός Καραβαγγέλης και ο καπετάν Κώτας οργανώνουν, θεμελιώνουν και «εφορμούν» ως μπροστάρηδες του ένοπλου αγώνα.

Ο αγώνας για την ανεξαρτησία της Μακεδονίας είχε αρχίσει συγχρόνως με την Ελληνική Επανάσταση του [1821](#). Οι εξεγέρσεις όμως του [Εμμανουήλ Παπά](#) στη [Χαλκιδική](#) καθώς και εκείνη της [Νάουσας](#) με το [Ζαφειράκη Θεοδοσίου](#) το [1822](#) είχαν καταπνιγεί από τους Τούρκους. Με την ίδρυση του μικρού Ελληνικού Βασιλείου, μόνιμη επιδίωξη των Ελλήνων ήταν η τύχη των υπόδουλων που ήταν υπό τον Οθωμανικό ζυγό.

Όμως για δεκαετίες παρέμενε αποκομμένη από το ελληνικό βασίλειο. Το Ελληνικό κράτος είχε να αντιμετωπίσει μια σειρά από εμπόδια: α)τη γεωγραφική απόσταση β)την αρνητική διπλωματική συγκυρία : οι επαναστατικές κινήσεις των ετών 1839-1840, 1854 και 1866 ναυάγησαν επειδή η Ελληνική πλευρά πίστευε πως θα εκβίαζε την ενσωμάτωση της Μακεδονίας αν την ενέτασσε στις διεθνείς κρίσεις της περιόδου: Τουρκοαιγυπτιακός πόλεμος, Κριμαϊκός πόλεμος, Κρητική Επανάσταση, με σύμμαχο την ομόδοξη Ρωσία.

- ◉ Ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη η οργάνωση [IMRO](#) με επίσημο σκοπό το συντονισμό των προσπαθειών των χριστιανικών πληθυσμών της Μακεδονίας για την απελευθέρωσή τους από τον Οθωμανικό ζυγό. Η οργάνωση αναφερόταν γενικά στα δικαιώματα του "Μακεδονικού λαού" χωρίς εθνικές ή δογματικές διακρίσεις, δηλώνοντας "σταθερά ενωτική" και "μαχητικά αντισωβινιστική". Στην πραγματικότητα ήταν μία Βουλγαρική εθνικιστική οργάνωση με [κρυφή ατζέντα](#) τον εκβουλαρισμό της Μακεδονίας και την απόσχισή της από την Οθωμανική Αυτοκρατορία ως ενδιάμεσο στάδιο πριν την τελική ένωσή της με τη Βουλγαρία. Η διαδικασία του εκβουλαρισμού ήταν μεθοδική και είχε προσεκτικά σχεδιαστεί ώστε να κλιμακωθεί σταδιακά, με πρώτο στάδιο τον εξαναγκασμό του συνόλου του ρευστής εθνικής συνείδησης χριστιανικού πληθυσμού να εκκλησιάζεται σε εκκλησίες που θα υπάγονταν στην Εξαρχική (Βουλγαρική) εκκλησία αντί στις υπάρχουσες, οι οποίες υπάγονταν στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Για το σκοπό αυτό ιδρύθηκαν σε όλη τη Μακεδονία πολυάριθμες Εξαρχικές εκκλησίες. Σ' αυτές, ο εκκλησιασμός γίνονταν στη βουλγαρική γλώσσα και τα ονόματα των βαπτιζομένων ήταν βουλγαρικά. Σε δεύτερη φάση το κομιτάτο άρχισε να ιδρύει πολυάριθμα σχολεία στα οποία τα παιδιά θα διδάσκονταν τη βουλγαρική γλώσσα και θα κατηχούνταν πλέον εθνικά.

Το "Μακεδονικό Κομιτάτο" αποφασίζει να αντιδράσει κατά των κομιτατζήδων με ένοπλο αγώνα.

Στέφανος Δραγούμης, Μιχαήλ Μελάς συζητούν έντονα το μακεδονικό ζήτημα και έρχονται σε συνεννοήσεις με Μακεδόνες πρόσφυγες. Ο νεαρός ανθυπολοχαγός Παύλος Μελάς, γαμπρός του Στ. Δραγούμη, εμπνέεται από την ιδέα της απελευθέρωσης της Μακεδονίας. Ο Ίων Δραγούμης, γιος του Στ. Δραγούμη, υποπρόξενος στο Μοναστήρι, στέλνει επιστολές διεκτραγωδώντας την κατάσταση και παρακινεί για ένοπλη εξέγερση στη Μακεδονία. Η κυβέρνηση Θεοτόκη αδρανούσε.

Η δράση του κοιμιτάτου αρχικά είχε κάποια επιτυχία αλλά σύντομα έγιναν αντιληπτά τα πραγματικά του κίνητρα όταν ένοπλες ομάδες του (κομιτατζήδες) άρχισαν να εκτελούν και να βασανίζουν ιερείς, δασκάλους, τοπικές προσωπικότητες, αλλά και απλούς πολίτες που αρνούσαντο το συγκεκριμένο αυτό εκβουλγαρισμό. Αυτό αφύπνισε την κοινή γνώμη στην [Ελλάδα](#). Κατόπιν δραματικών εκκλήσεων του Μητροπολίτη Καστοριάς Γερμανού, ο οποίος είχε αρχίσει ήδη να οργανώνει τοπικά τμήματα αυτοάμυνας σε [Καστοριά](#) και [Φλώρινα](#), ιδρύθηκε στην [Αθήνα](#) το [Μακεδονικό Κομιτάτο](#) υπό τον δημοσιογράφο [Δημήτριο Καλαποθάκη](#). Αλλά οι εθελοντές και συνεπακόλουθα τα τμήματα πολλαπλασιάστηκαν θεαματικά μετά την πανελλήνια συγκίνηση που προκάλεσε ο θάνατος του [Παύλου Μελά](#) το [1904](#).

Αποτίμηση του Μακεδονικού αγώνα

Η επικράτηση των ελληνικών αντάρτικων σωμάτων δεν επέφερε ως άμεσο κέρδος τη Μακεδονία επειδή μεσολάβησε το Νεοτουρκικό κίνημα του [1908](#), το οποίο μετά την επικράτησή του οδήγησε στην απώλεια πολλών κεκτημένων των μειονοτήτων, εμπόδισε όμως να χαθούν οι περιοχές που αποτέλεσαν αργότερα την Ελληνική Μακεδονία. Η χαμένη αυτοπεποίθηση των Ελλήνων αξιωματικών από τον πόλεμο του [1897](#) ανακτήθηκε

ΤΕΛΟΣ

ΙΣΑΒΈΛΛΑ ΚΟΤΣΑΧΕΪΛΗ
ΈΛΕΝΑ ΜΙΧΑΛΟΠΟΎΛΟΥ
ΧΡΙΣΤΪΆΝΝΑ ΝΙΣΥΡΑΪΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΪΝΑ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΪΟΥ
ΜΑΡΙΛΈΝΑ ΠΑΡΑΓΪΆΝΝΗ
ΑΝΘΪΑ ΤΣΈΠΑ

ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ 2011-2012